

Turkiston

1925-yildan chiqqan boshlagan

«Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashining nashri

www.turkiston.uz

2013-yil 23-noyabr, shanba № 91 (15729)

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ОСИЁ ҚУЁШ ЭНЕРГИЯСИ ФОРУМИНИНГ ОЛТИНЧИ ЙИГИЛИШИДАГИ НУТҚИ

Хурматли Форум иштирокчилари! Хонимлар ва жаноблар!

Сиз, азиз меҳмонларимизни, нуфузли халқаро ташкилотлар ва молия институтлари, хорижий давлатлар ҳукуматлари раҳбарлари, йирик агентлик ва компаниялар, тадқиқот марказлари вакиллари, мутахассис ва экспертларни — Форумнинг мазкур йиғилишида қатнашаётган барча иштирокчиларни Тошкент шаҳрида қабул қилиш ва қутлаш, ҳаммагизга чуқур ҳурмат-эҳтиромимизни билдириш биз учун катта шарафдир.

Мен Осиё тараққиёт банки президенти Такехико Накао жанобларига Форум йиғилишида шахсан иштирок этаётгани, «Қуёш энергияси бўйича Осиё ташаббуси»ни ҳаётга татбиқ этишга қўшаётган улкан ҳиссаси, Осиё тараққиёт банки ва унинг тузилмалари томонидан қуёш энергетикасидан фойдаланиш ва уни жадал ривожлантиришни рағбатлантириш соҳасида кўрсатилаётган бекиёс ёрдам учун алоҳида миннатдорлик билдираман.

Форум мажлисида иштирок этаётган Халқаро энергетика агентлиги (ХЭА), Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Саноатни ривожлантириш ташкилоти (ЮНИДО), Ислом тараққи-

ёт банки ва бошқа халқаро марказлар ва тузилмалар вакиллари, мазкур анжуманга катта қизиқиш билдирган барча меҳмонларимизга самимий ташаккур изҳор этаман.

«Қуёш энергияси технологиялари-ни ривожлантириш тенденциялари ва истиқболлари» мавзусидаги мазкур йиғилиш учун таклиф этилган кун тартибини, биринчи навбатда, «Қуёш энергетикаси учун ускуналар ва эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқариш саноатини ривожлантириш ва Осиё ускуналар бозорини кенгайтириш истиқболлари» каби масалаларни ҳар томонлама муҳокама қилиш, ҳеч шубҳасиз, гоят долзарб аҳамиятга эга бўлиб, кўплаб давлатлар ва минтақаларда катта амалий қизиқиш уйғотади.

Маълумки, цивилизациялар тарихида энг самарали энергия манбаларини топиш доимо алоҳида аҳамиятга эга бўлиб келган. Биринчи навбатда, электр ва иссиқлик энергиясининг асосий хомашёси бўлган углеводород захираларини ўзлаштириш учун сўнгги ўн йилликда улкан миқдордаги инвестиция маблағлари йўналтирилди ва йўналтирилмоқда.

(Давоми 2-саҳифада)

ОСИЁ ТАРАҚҚИЁТ БАНКИ ПРЕЗИДЕНТИ ТАКЕХИКО НАКАОНИНГ НУТҚИ

Мухтарам Президент Жаноблари!

Хурматли хонимлар ва жаноблар!

Осиё тараққиёт банки, Осиё қуёш энергияси форуми йиғилиши иштирокчилари номидан Ўзбекистон раҳбариятига ушбу тадбирнинг юксак савияда ташкил этилгани учун миннатдорлик билдиришга ижозат бергайсизлар. Шунини таъкидлаш керакки, бундай нуфузли анжуман Марказий Осиёда илк бор ўтказилмоқда.

Ўзининг буюк мутафаккирлари, қадимий тарихи ва бой маданияти билан дунёга машҳур Ўзбекистонга ташриф буюрганамдан гоят мамнунман. 2010 йилда Осиё тараққиёт банки Бошқарувчилар кенгашининг 43-йиллик мажлиси ҳам Тошкентда ўтказилган

эди. Айнан шу мажлисда Ўзбекистон ва ОТБнинг қуёш энергетикасини ривожлантириш бўйича яқин ҳамкорлигига асос солинганди. Бугунги мажлис эса ушбу ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш борасидаги муҳим қадамдир.

Ўзбекистоннинг мустақилликка эришгандан сўнг ўтган қисқа вақт давомида қўлга киритган улкан ютуқ ва марралари мени гоят хайратга солди. Бу, шубҳасиз, мамлакат раҳбариятининг хизматлари самарасидир. Президент Ислом Каримов ва мамлакатингиз ҳукуматини Ўзбекистон халқининг ҳаёт даражасини юксалтириш йўлидаги машаққатли меҳнати ўзининг улкан самараларини бераётгани билан табриклайман.

Сўнгги ўн йилда Ўзбе-

кстон иқтисодиётининг ўсиш суръатлари дунёдаги кўплаб ривожланган ва ривожланаётган мамлакатлардаги кўрсаткичлардан юқори бўлмоқда. Мамлакатингизнинг кучли солиқ-бюджет сиёсати ва ташқи қарзининг камлиги мустаҳкам макроиқтисодий асос яратилганидан далolat беради. Бу Ўзбекистонга аҳоли фаровонлигини юксалтиришга қаратилган кенг кўламли ислохотларни амалга ошириш, инвестицияларни фаол жалб қилиш имконини бермоқда. Бу инвестициялар, айна пайтда, саноат секторини модернизация қилиш ва кенгайтириш, асосий ва ижтимоий инфратузилмани такомиллаштиришни таъминлашга хизмат қилмоқда.

(Давоми 3-саҳифада)

Сардор Муллажонов фотоколлажи

ҚУЁШ ЭНЕРГИЯСИ — КЕЛАЖАК ЭНЕРГИЯСИ

Пойтахтимиздаги Симпозиумлар саройида 22 ноябрь куни Осиё қуёш энергияси форумининг олтинчи йиғилиши бошланди

Мазкур тадбирнинг ўтказилиши Осиё тараққиёт банки Бошқарувчилар кенгашининг 2010 йил май ойида Тошкентда ўтган йиллик мажлисида илгари сурилган Осиё минтақасида қуёш энергетикасини ривожлантириш бўйича Осиё тараққиёт банки ташаббуси доирасида эълон қилинган эди.

Осиё қуёш энергияси форумининг мазкур йиғилишида Осиё, Европа, Шимолий ва Жанубий Америка мамлакатларидан қарийб 300 нафар халқаро молия институтлари, компания ва корпорациялар, илмий-тадқиқот марказлари вакиллари, олимлар, соҳа мутахассислари ва экспертлар иштирок этмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Осиё қуёш энергияси форумининг олтинчи йиғилишида нутқ сўзлади.

Мамлакатимизда мустақилликнинг дастлабки кунларидан амалга оширилаётган кенг кўламли ислохотлар барқарор ривожланаётган бозор иқтисодиётига асосланган демократик ҳуқуқий давлат барпо этишга қаратилган.

(Давоми 4-саҳифада)

OSIYO QUYOSH ENERGIYASI FORUMINING 6-YIG'ILISHI
20-23 noyabr 2013 * Toshkent

6th MEETING OF THE ASIA SOLAR ENERGY FORUM
20-23 November 2013 * Tashkent

6-е ЗАСЕДАНИЕ АЗИАТСКОГО ФОРУМА СОЛНЕЧНОЙ ЭНЕРГИИ
20-23 ноября 2013 * Ташкент

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ОСИЁ ҚУЁШ ЭНЕРГИЯСИ ФОРУМИНИНГ ОЛТИНЧИ ЙИГИЛИШИДАГИ НУТҚИ

(Давоми, аввали 1-саҳифада)

Бугунги кунда энергия ресурслари манбалари, нефть ва газ захираларига эга бўлиш чексиз даромад олиш ва халқаро майдонда ўзининг макеи ва таъсирини оширишда алоҳида аҳамият касб этадиган энг муҳим омиллардан бири экани ҳеч кимга сир эмас.

Кейинги пайтда углеводород хомашёсини қазиб олиш борасида юз берган, «сланец инқилоби» деб аталаётган янги босқич эртага баъзи қитъалар, мамлакат ва худудларнинг энергетика бозоридаги ҳамда жаҳон майдонидаги кучларнинг геосиёсий жойлашувидаги ўрни ва ролини ўзгартирадиган жиддий омилга айланиши мумкинлигига шубҳа қилмаса ҳам бўлади, деб ўйлайман.

Бироқ бундай ўзгаришлар қайта тикланадиган энергия манбаларига, биринчи навбатда, дунёдаги энг соф қуёш энергиясидан фойдаланишга бўлган, йилдан-йилга ортиб бораётган қизиқиш ва эҳтиёжни ҳеч қачон сусайтира олмайди.

Бу ҳақда гапирганда, қуйидаги фактга алоҳида эътибор қаратиш лозим. Халқаро энергетика агентлиги маълумотларига кўра, дунёда электр энергияси ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатлари ўртача 3,4 фоизни ташкил этаётган бир пайтда, қайта тикланадиган энергия манбаларининг энг истиқболли таркибий қисми бўлган қуёш энергияси кейинги беш йил давомида ҳар йили мисли кўрилмаган суръатларда, яъни 60 фоизга ошмоқда.

Ана шу 5 йил мобайнида қуёш энергетикаси соҳасига йўналтирилган ялпи инвестициялар ҳажми 520 миллиард долларни, жумладан, фақат 2012 йилнинг ўзида 143 миллиард долларни ташкил этди. Қуёш станциялари томонидан 2012 йилда ишлаб чиқарилган жами электр энергияси 113 миллиард килловатт-соатни, жумладан, фотоэлектр станциялар бўйича 110 миллиард килловатт-соатни ташкил этди.

Халқаро экспертларнинг фикрига кўра, дунёда муқобил ва қайта тикланадиган энергия манбаларини излаб топиш ва уларнинг самардорлигини ошириш, хусусан, электр ва иссиқлик энергияси олиш учун қуёш энергиясидан фойдаланишга бўлган қизиқишнинг жадал ўсиб боришига олиб келаётган сабаблар кўп.

Биринчи навбатда, бу жаҳон иқтисодиётида энергияга бўлган талабнинг йил сайин ортиб бораётгани билан боғлиқ. Яна бир сабаби шундаки, анъанавий углеводород хомашёси бўлмиш нефть ва

газнинг янги манбаларини ўзлаштириш тобора қийинлашиб бораётгани ва шу билан бирга, уларнинг захиралари камайиб кетаётгани халқаро ҳамжамиятда ташвиш уйғотмоқда.

Аммо шу борада ҳеч қачон эътиборсиз қолдириб бўлмайдиган шундай муҳим бир омил борки, у ҳам бўлса, қазиб олинаётган ёқилгидан фойдаланиш мисли кўрилмаган даражада кенгайиб бораётгани атроф-муҳитга сезиларли даражада зарар етказётгани, аҳолининг саломатлиги ва ҳаёт сифатига салбий таъсир кўрсатаётгани ва келажақда глобал миқёсда барқарор ривожланишга хавф солаётгани билан боғлиқ.

Юзага келган вазиятдан чиқиш йўлларида бири, бу, **аввало**, қайта тикланадиган энергиянинг энг самарали ва истиқболли манбаи сифатида қуёш энергетикасини ривожлантириш лойиҳаларига инвестиция йўналтиришни янада кўпайтиришдан иборат.

Иккинчидан, муаммони ҳал этишда илмий ва тажриба-конструкторлик ишланмаларини ҳар томонлама жадал ривожлантириш ва шунингдек, қуёш электр энергияси ишлаб чиқарувчилар ва унинг истеъмолчиларини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш талаб этилади.

Учинчидан, бу борадаги яна бир имконият углеводород хомашёсидан фойдаланишга асосланган анъанавий энергетика тизимига нисбатан қуёш энергетикаси рақобатдошлигини таъминлаш билан боғлиқ.

Агар 2008 йилда бир килловатт-соат қуёш электр энергиясини ишлаб чиқариш 35 цент даражасида бўлган бўлса, бугунги кунга келиб бу рақам, экспертларнинг маълумотларига кўра, ўртача 11-12 центни ташкил этаётгани, Хитой ва Ҳиндистон каби айрим мамлакатларда эса барпо этилаётган фотоэлектр станцияларда бир килловатт-соат электр энергияси таннархини 8-9 центга қадар тушириш вазифаси қўйилаётганини ҳисобга оладиган бўлсак, ҳеч шубҳасиз, бу мақсадга эришиш мумкин экани аён бўлади.

Бошқача айтганда, баъзи мамлакатлардаги фотоэлектр станцияларда ишлаб чиқарилаётган электр энергияси, унга нисбатан анъанавий имтиёз ва преференциялар қўлланмаётган бўлса-да, углеводород хомашёсини ёқиш ҳисобидан олиннадиган электр энергияси билан рақобатлаша олади.

Қироздан чиқиш йўлини топиш жаҳон ҳамжамиятини замонавий технологияларнинг принципиал жиҳатдан янги авлодини ўзлаштиришга, бошқача айтганда, ишлаб чиқаришнинг янада жадал ва тежамкор ўсиш суръатларини таъминлайдиган илмий-техник тараққиётнинг янги босқичига олиб келади.

Шу муносабат билан қуйидаги хулосага келиш қийин эмас. 2008 йилда бошланган ва ҳамон давом этаётган глобал инқироздан чиқиш кўп жиҳатдан бизнинг биринчи навбатда энергетика соҳасида технологик тараққиётнинг янги босқичига қанчалик тез ўтишимизга боғлиқ.

Бу ўринда сўз бугунги кунда ривожланаётган давлатлар иқтисодиётини қайта тиклашга тўсқинлик қилаётган асосий сабаблардан бири — анъанавий энергия ресурслари, авваламбор, нефть нархининг асоссиз равишда юқори бўлиб қолаётгани ҳақида бормоқда. Иқтисодий жиҳатдан самарали фотоэлектр энергияси манбаларини оммавий равишда жорий этиш истиқболда нефть нархини оптималлаштириш имконини беради. Бу эса ўзининг чекланган валюта захираларини углеводород хомашёсини четдан сотиб олиш учун сарфлашга мажбур бўлаётган ривожланаётган мамлакатларни жадал тараққий эттириш борасида рағбатлантирувчи восита бўлади. **Шундай экан, қуёш энергетикаси инқироздан чиқишда локомтив вазифасини бажарадиган омиллардан бири бўлиши мумкин ва зарур.**

Муҳтарам анжуман қатнашчилари!

Ўзбекистонда энергетика мақсадлари учун қуёш энергиясидан фойдаланиш бўйича амалга оширилаётган ишлар ва бу жараёнларнинг кўлами ва амалий йўналишларини кенгайтиришни тақозо этадиган омилларга қисқача тўхталиб ўтишга ижозат бергайсиз.

Бу, биринчи навбатда, мамлакатимизда барқарор юқори ўсиш суръатлари таъминланаётгани, шунингдек, амалга оширилаётган таркибий туб ўзгаришлар, иқтисодиётни диверсификация ва модернизация қилиш, sanoatning жадал ривожланиши, нефть-газ ва бошқа хомашё ресурсларини чуқур қайта ишлаш бўйича энг илғор технологиялар билан жиҳозланган замонавий ҳамда қудратли газ-кимё комплексини шакллантириш билан боғлиқ.

Бу борада жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозининг салбий таъсирига қарамасдан, Ўзбекистонда сўнгги олти йил давомида ялпи ички маҳсулотнинг йиллик ўсиш суръати 8 фоиздан зиёдни ташкил этаётганини таъкидлаш кифоя, деб ўйлайман.

2000-2013 йилларда бу кўрсаткич 3,8 баробар, ялпи маҳсулот эса аҳоли жон бошига 3,2 баробар ўсди.

Халқаро молия институтларининг баҳоларига кўра, Ўзбекистон иқтисодиётининг бундай юқори ўсиш суръатлари яқин истиқболда ҳам сақланиб қолади.

Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатмоқдаки, sanoatning юқори даражада жадал ривожланиб бораётганини ҳисобга олган ҳолда, мамлакатимизнинг электр энергиясига бўлган талаби 2030 йилда жорий йилга нисбатан 2 баробар ошади ва 105 миллиарддан зиёд килловатт-соатни ташкил этади.

Ўзбекистоннинг қуёш энергетикаси борасидаги салоҳияти ва мамлакатимизда ушбу соҳани ривожлантириш истиқболлари ҳақида гапирганда, қуйидаги фикрларни таъкидлашни истардим.

Биринчи навбатда, Ўзбекистон географик ўрни ва иқлим шароитларига кўра бунинг учун ғоят қулай имкониятларга эга.

Ўзбекистонда ҳаво бир йилда 320 кундан зиёд очик бўлиб, мамлакатимиз йил давомида қуёшли кунларнинг кўплиги бўйича дунёнинг аксарият минтақаларига нисбатан устунликка эга.

Осиё тараққиёт банки ва Жаҳон банки хулосаларига кўра, Ўзбекистонда қуёш энергиясининг ялпи салоҳияти 51 миллиард тонна нефть эквивалентидан ортиқдир.

Ана шу ресурслар ҳисобидан, экспертларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, мамлакатимизда жорий йилда истеъмол қилинадиган электр энергиясидан 40 баробар кўп ҳажмдаги электр энергияси ишлаб чиқариш мумкин.

Мамлакатимизда қуёш энергиясидан фойдаланиш соҳасидаги тадқиқотлар ўтган асрнинг 80-йилларида, Ўзбекистон Фанлар академиясининг Осиё минтақасида ягона ва илмий ишланмалари юртимиздан ташқарида ҳам машҳур бўлган «Физика-Қуёш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг илмий-экспериментал маркази ташкил этилгандан кейин жадал ривожлана бошлади.

Бугунги йиғилиш иштирокчилари Форум дастури доирасида ушбу марказ фаолияти билан танишиш имкониятига эга бўлдилар.

Мазкур илмий мажмуа таркибидаги 1 мегаватт қувватга эга бўлган гелиоконцентраторли улкан қуёш печи 3 минг даражали иссиқ ҳарорат ҳосил қилиш ва ўта соф материаллар ишлаб чиқаришни таъминлаш, ноёб илмий тадқиқотлар ва иссиқликка оид синовлар ўтказиш имкониятига эга.

Ўзбекистон бугунги кунда илмий-техник, эксперимент

ўтказадиган кадрлар бўйича улкан салоҳиятга эга бўлиб, мамлакатимизда қуёш энергиясини лойиҳалаштириш ва ундан фойдаланиш бўйича катта ҳажмдаги конструкторлик ва технологик ишланмалар тўпланган.

«Физика-Қуёш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси негизда Осиё тараққиёт банки билан ҳамкорликда жорий йилда Тошкентда ташкил қилинган Халқаро қуёш энергияси институти илмий ва илмий-экспериментал тадқиқотлар ўтказиладиган минтақавий марказга айланиши кўзда тутилмоқда. Мазкур тадқиқотлар натижалари қуёш энергиясидан фойдаланиш бўйича истиқболли технологиялар сифатида жорий этилиши мумкин.

Ўзбекистон Осиё тараққиёт банки билан ҳамкорликда Самарқанд вилоятида 100 мегаватт қувватга эга бўлган қуёш фотоэлектр станциясини қуриш бўйича пилот лойиҳани амалга оширишга киришди. Қисқа муддатда унинг лойиҳа-техник ҳужжатлари тайёрланди, 400 гектардан ортиқ ер майдони ажратилди, объект қурилишини бошлаш билан боғлиқ деярли барча масалалар ҳал этилди.

Биз келгусида юқори самара берадиган, янги технологияларга асосланган яна бир нечта йирик қуёш электр станциясини барпо этишга киришишни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз. Ҳозирги вақтда шу мақсадда Осиё тараққиёт банки билан ҳамкорликда Ўзбекистоннинг 6 та худудида энг замонавий ўлчаш станциялари жойлаштирилди ва ҳар томонлама пухта ишланган лойиҳаларни тайёрлашда зарур бўладиган барча маълумотларни йиғиш ишлари олиб борилмоқда. Ўзбекистон фотоэлектрик модулар ва қуёш энергетикасида қўлланадиган бошқа ускуналарни ишлаб чиқариш учун бой хомашё захираларига эга эканини алоҳида қайд этишни истардим.

Ўтган йили мамлакатимизда Жанубий Кореянинг «Неоплант» компанияси билан ҳамкорликда йиллик қуввати 12 минг тоннани ташкил этадиган техник кремний ишлаб чиқарадиган завод фойдаланишга топширилди. Бугунги кунда «Ангрен» махсус индустриал зонасида Кореянинг «Шиндонг Энерком» компанияси иштирокида йиллик қуввати 5 минг тонна бўлган кремний ишлаб чиқарувчи иккинчи завод қурилиши ниҳоясига етказилмоқда. Келгусида ушбу маҳсулот юқори самарали фотоэлектрик қуёш панеллари ишлаб чиқариш учун хомашё манбаи бўлиб хизмат қилиши мумкин.

(Давоми 3-саҳифада)

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ОСИЁ ҚУЁШ ЭНЕРГИЯСИ ФОРУМИНИНГ ОЛТИНЧИ ЙИГИЛИШИДАГИ НУТҚИ

(Давоми, аввали 1-, ва 2-саҳифаларда)

Хитой Халқ Республикасининг йирик компаниялари иш-тирокида 2014 йилда «Навий» эркин индустриал-иқтисодий зонаси ҳудудида дастлабки қуввати 50 мегаватт бўлган фотоэлектр панеллари ишлаб чиқарадиган, «Жиззах» махсус индустриал зонасида эса йилига 50 минг дона қуёш иссиқлик коллекторлари ишлаб чиқарадиган корхоналар ташкил этилади.

Ўзбекистонда маиший ва уй-жой-коммунал соҳада, хусусий уйларда қуёш энергиясидан фойдаланишни кенг жорий этишга, бу борада зарур ишлаб чиқариш ва сервис имкониятларини шакллантиришга катта эътибор қаратилмоқда.

Бизнинг ҳисоб-китобларимизга кўра, бундай технологияларни кенг миқёсда қўллаш яқин йилларда юртимиз энергия тизимида тушаётган энергия юкини 2 миллиард киловатт-соатга қисқартириш, локал тарзда қарийб 2 миллион гигакалория иссиқлик энергияси ишлаб чиқаришни таъминлаш имконини беради. Бу эса йилига жами 250 миллион доллардан ортиқ қийматдаги энергия ресурсини тежашни таъминлайди.

Мамлакатимизда Осиё тараққиёт банки билан ҳамкорликда амалга оширилаётган Қишлоқ жойларда уй-жой қурилишини ривожлантириш дастури доирасида ҳар йили намунавий лойиҳалар асосида умумий майдони 1,5 миллион квадрат метрдан зиёд бўлган

10 мингдан ортиқ яқка тартибдаги замонавий уй-жойлар барпо этилаётганига эътиборингизни қаратмоқчиман.

Мазкур дастур доирасида биз техник жиҳатдан илғор, қуёш энергетикаси технологиялари қўлланган, юқори энергия самарадорлигига эга бўлган уй-жойларни дунёдаги, жумладан, Европа ва Осиёдаги бу соҳада энг тараққий этган мамлакатлар тажрибасидан фойдаланган ҳолда, оммавий равишда қуришни кўзда тутмоқдамиз.

Биз яқин йиллар мобайнида асосан узоқ ва бориш қийин бўлган ҳудудлардаги 1300 та умумтаълим мактаблари ва касб-хунар коллежларини тажриба тариқасида қуёш коллекторлари билан таъминлашни режалаштирмоқдамиз. Қишлоқ

жойлардаги 600 дан ортиқ врачлик пунктларида фотоэлектр панеллар ўрнатилади.

Юқорида баён қилинган фикрларни умумлаштирган ҳолда, бир хулосани таъкидлаб айтишга барча асосларимиз бор. Яъни, **бугунги босқичда қуёш энергиясидан фойдаланиш муаммоси илмий тадқиқотлар ва тажриба-синов ишланмалари соҳасидан уларни амалиётда қўллаш соҳасига барқарор суръатда ўтиб бормоқда. Қуёш энергетикаси эса, қайта тикланадиган энергиянинг бошқа турлари каби, тўлиқ рақобатдош, энергиянинг, энергия олиш усул ва воситаларининг энг соф турларидан бирига айланмоқда.**

Ушбу имкониятдан фойдала-

ниб, мана шу муҳташам залда йиғилган сиз азизларга, сизларнинг тимсолингизда замонавий тараққиётнинг юксак ва олижаноб мақсадлари йўлида қуёш энергиясидан фойдаланиш ишига муносиб ҳисса қўшаётган барча инсонларга самимий миннатдорлик изҳор этишга ижозат бергайсиз.

Хурматли дўстлар!

Азиз меҳмонлар!

Мамлакатимизда қисқа муддат меҳмон бўлишингизга қарамасдан, ўзбекона меҳмондўстликни, халқимизнинг сизга бўлган ҳурмат-эҳтиромини ҳис этасиз, деб ишонаман.

Барчангизга сиҳат-саломатлик, олижаноб фаолиятингизда улкан ютуқ ва омадлар, Осиё қуёш энергияси форуми йиғилиши ишига муваффақият тилайман.

ОСИЁ ТАРАҚҚИЁТ БАНКИ ПРЕЗИДЕНТИ ТАКЕХИКО НАКАОНИНГ НУТҚИ

(Давоми, аввали 1-саҳифада)

Ўзбекистонда 2012 йилда жалб қилинган инвестициялар умумий ҳажми 2011 йилдагига нисбатан 14 фоизга ўсди. Хорижий инвестициялар жами инвестицияларнинг 22 фоиздан ортигини ташкил қилди. Бу эса тараққиётнинг «ўзбек модели» муваффақияти, макроиқтисодий ва фискаль бошқарув пухта ўйлангани ҳамда бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш салмоқли натижалар бераётганининг ёрқин тасдиғидир.

Осиё тараққиёт банки олий таълим, банк сектори, капитал бозори, ахборот-коммуникация технологиялари, хусусий сектор ролини кенгайтириш ва хусусий сармояларни рағбатлантириш учун меъёрий-ҳуқуқий базани такомиллаштириш каби алоҳида эътибор талаб қиладиган йўналишларда ислохотларни чуқурлаштириш мақсадида Ўзбекистон билан ҳамкорликни янада кенгайтиришдан манфаатдордир. Бундай ёндашув Ўзбекистоннинг янада диверсификация қилинган иқтисодиётга ўтиш ва ишлаб чиқариш суръатларини ошириш, янги иш ўринларини яратиш, жадал ривожланишни давом эттириш, пировард натижада, мамлакатнинг ривожланган давлатлар қаторидан жой олишига хизмат қиладди.

ОТБ Ўзбекистоннинг фаол ҳамкори сифатида мамлакатнинг кенг қўламли масалалар бўйича саъй-ҳаракатларини қўллаб-қувватлайди. ОТБ томонидан Ўзбекистонга ажратилган кредитлар умумий ҳажми банкимиз мамлакатингизда фаолият кўрсатишни бошлаган 1996 йилдан буён 3,9 миллиард долларга етди. Сўнгги йилларда ОТБ ўз суверен операцияларига қўшимча равишда хусусий секторга оид янада самарали операциялар дастурини ишлаб чиқди.

Ўзбекистон билан замонавий таълим ва соғлиқни сақлаш тизимлари, ҳудудий алоқалар, савдо ва транзитни ривожлантириш имконини берадиган автомобиль йўллари ва темир йўл инфратузилмасини модернизация қилиш, кичик ва ўрта корхоналарни кўпайтириш ҳисобидан хусусий сектор

улушини ошириш, Қишлоқ жойларда уй-жой қурилишини ривожлантириш бўйича комплекс дастур, замонавий ҳамда самарали энергетика секторини институционал ривожлантириш ва такомиллаштириш каби соҳаларда ҳамкорлик қилиб келмоқдамиз.

Ўзбекистон ва ОТБ ҳамкорлигининг самаралари Ўзбекистондан ташқарида ҳам яхши маълум. Ўзбекистон ва ОТБнинг биргаликдаги саъй-ҳаракатлари самарасида Ўзбекистондан Афғонистонга электр энергияси етказиб бериш ҳажми ошди. Бунинг натижасида Мозори Шариф ва Қобул аҳолиси электр энергияси билан барқарор таъминланди. Шунингдек, трансчегравий транспорт алоқаси кучайтирилди. Жумладан, «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик компанияси Ҳайратон орқали Мозори Шарифгача темир йўл линиясини қурди.

Қуёш энергетикасини ривожлантириш ҳам ОТБ ва Ўзбекистон ҳамкорлигининг яна бир муҳим йўналишидир. Табиий газ, нефть ва кўмир каби анъанавий табиий ресурслар захиралари чекланган. Ушбу ресурслардан электр энергиясини ишлаб чиқариш жараёнида атмосферага захарли чиқиндилар, жумладан, буғ газлари чиқарилмоқда. Бу эса экологик тоза ва чексиз салоҳиятга эга қайта тикланадиган энергия манбаларидан кенг фойдаланишни тақозо этади.

Шу сабабли биз энергияга нисбатан тобора камайиб бораётган эҳтиёжни экологик тоза ресурслар, хусусан, қайта тикланадиган энергия манбалари ҳисобидан таъминлашимиз лозим. Шу муносабат билан мен Ўзбекистоннинг Президент Ислом Каримов раҳнамолигидаги раҳбариятига энергия самарадорлигини ошириш, шунингдек, қуёш энергетикасини ривожлантириш соҳасидаги лойиҳаларни мунтазам қўллаб-қувватлаётгани учун яна бир бор миннатдорлик изҳор этмоқчиман. Зеро, углеводород хомашёсига бой Ўзбекистонда бундай чора-тадбирларни амалга ошириш биринчилардан бўлиб бошлангани таҳсинга лойиқдир.

Ўзбекистон ҳукумати 2010 йилда ОТБнинг кредит шаклида ажратилган 350 миллион доллар ҳажмидаги кўмаги билан юқори технологияли буғ-газ

турбиналарини жорий қилишга асосланган ҳолда энергия ишлаб чиқарадиган Таллимаржон иссиқлик электр станциясида лойиҳани амалга оширишга киришди. 2011 йилда ОТБ Ўзбекистонга ўз энергетика ресурсларидан янада самарали фойдаланишга кўмаклашиш мақсадида электр энергиясини автоматлаштирилган ҳисобга олиш тизимини жорий этиш учун 150 миллион доллар ҳажмида кредит ажратди. Яқин вақт ичида Ўзбекистоннинг ёқилги-энергетика мажмуига қайта тикланадиган энергия манбалари ҳам қўшилади.

Осиё тараққиёт банки Бошқарувчилар кенгашининг 2010 йил Тошкентда ўтказилган 43-йиллик мажлисида Қуёш энергияси бўйича Осиё ташаббуси бошлангани эълон қилинган эди. Бундай баёнотни қабул қилиш учун Тошкентнинг танлангани бежиз эмас. Серқуёш Ўзбекистон кенг ҳудудга ва юқори малакали мутахассисларга эга мамлакат бўлгани боис, минтақада қуёш энергетикасини ривожлантиришда муҳим ўрин тутди. Ўзбекистон учун қуёш энергетикасини кенг қўламли ривожлантириш соф энергия билан таъминлаш, шунингдек, юқори малакали иш ўринларини ташкил қилиш, тадқиқотлар ўтказиш, қуёш энергетикасининг илғор тизимларини ишлаб чиқариш ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича технологик марказга айланиш имконини беради.

Ўзбекистон ҳукумати ва ОТБ қуёш энергетикасини ривожлантириш соҳасидаги ҳамкорлик доирасида айнан шундай комплекс ёндашувни кўзда тутди. Биринчи йўналиш — бу техник-иқтисодий жиҳатдан асосланган кенг қўламли қуёш энергетикаси лойиҳаларини ишлаб чиқиш билан боғлиқдир. ОТБ ушбу мақсадларга эришишда техник жиҳатдан кўмаклашди ва Ўзбекистонда катта ҳажмдаги қуёш энергияси салоҳиятидан фойдаланиш имкониятига эга олтитадан зиёд участка аниқлангани қувонарли ҳолдир.

Мажлис қатнашчилари Паркент туманидаги Халқаро қуёш энергияси институтини бориб кўриш имкониятига эга бўлди. ОТБ қуёш энергетикасини ривожлантириш бўйича ўзининг иккинчи йўналиши доирасида ушбу инсти-

тутни ташкил этишда техник ёрдам кўрсатди. Бу йўналиш тегишли илмий тадқиқотларни рағбатлантирадиган ва инсон ресурсларини ривожлантирадиган институтни ташкил қилишдан иборатдир. Мазкур институт кенгайиб, қуёш технологияси соҳасида тажриба алмашиш бўйича йирик марказга айланишига ишонамиз.

Инновацион молиялаштириш ва хусусий сектор иштироки Ўзбекистонда қуёш энергетикасини тез ва барқарор ривожлантиришда муҳим омил бўлмоқда. Ушбу жараёнда хусусий секторнинг иштироки узоқ муддатли истиқболда қўшимча маблағ жалб қилиш, лойиҳалаштириш ва қуриш бўйича инновацион усулларни жорий этишга хизмат қиладди.

Осиё қуёш энергияси форумининг олтинчи йиғилишида Марказий Осиёда илк бор турли халқаро молия институтлари вакиллари, шунингдек, ривожланган ва ривожланаётган мамлакатлар делегациялари иштирок этмоқда. ОТБ 2010 йилдан буён Осиё қуёш энергияси форумини Манила, Токио, Бангкок ва Жодхпурда ўтказган. Бу учрашувлар Осиёда қуёш энергияси салоҳиятига тааллуқли зарур маълумотлар, мавжуд технологиялар, лойиҳалар қиймати ва қуёш энергетикасини ривожлантиришга қаратилган сиёсат йўналишларини аниқлаб олиш имконини берди.

Форумнинг бугунги йиғилиши алоҳида аҳамиятга эга эканининг яна бир сабаби бор. Биз Ислом тараққиёт банки ва Африка тараққиёт банкни Қуёш энергияси форумида илк бор иштирок этаётгани билан табриқлаймиз. Африка ҳам яқин йиллар ичида қуёш энергетикасини ривожлантириш борасида йирик иштирокчига айланади, деб умид қиламиз. Осиё ва Африканинг айрим минтақаларида қуёш энергетикасини ривожлантириш учун қулай шарт-шароитлар мавжуд. Бу Осиёга ҳам, Африкага ҳам мазкур соҳада ўзаро тажриба алмашиш имконини беради.

Президент Ислом Каримовга Осиё қуёш энергияси форумининг олтинчи мажлиси юксак савияда ташкил этилгани учун яна бир бор самимий миннатдорлик изҳор этишга ижозат бергайсизлар.

(Давоми,
аввали 1-саҳифада)

Давлатимиз раҳбари томонидан ишлаб чиқилган ва бутун дунёда кенг эътироф этилган тараққиётнинг «Ўзбек модели» бу борадаги ишларда мустаҳкам асос бўлиб хизмат қилмоқда. Ушбу моделнинг асосий мақсади кучли миллий иқтисодий ташкил этиш, янги юқори технологияли корхона ва ишлаб чиқаришларни жадал ривожлантириш ҳисобидан унинг рақобатбардошлигини ошириш, тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш учун ресурсларни тежаш имконини берадиган замонавий технология ҳамда услубларни жорий қилишдан иборат. Шу боис ёқилғи-энергетика комплексини ривожлантириш, жумладан, ресурсларни тежайдиган янги технологияларни жорий этиш ҳисобидан тараққий эттириш муҳим вазифалардан бири сифатида белгиланган. Мамлакатимизнинг тўла энергетика мустақиллигига эришгани ҳам ушбу йўналишдаги ишлар юксак самаралар бераётганидан далолатдир.

Осиё тараққиёт банки президенти Такехико Накао ўз нутқида Ўзбекистон Марказий Осиёда қуёш энергиясини ривожлантириш борасида етакчи мамлакат бўлиши учун зарур улкан ер ресурслари, қуёшли кунларга, юқори малакали ва билимли инсон ресурсларига эга эканини таъкидлади. Шу боис қуёш энергетикасини ривожлантириш бўйича лойиҳаларни амалга ошириш икки томонлама ҳамкорликнинг истиқболли йўналишларидан биридир.

Истиқлол йилларида Ўзбекистонда муқобил энергия манбаларидан, айниқса, қуёш энергиясидан фойдаланиш борасида бой тажриба тўпланди. Серқуёш ўлкамизда йилнинг 320 кундан кўпроғида қуёш чарақлаб туради. Қуёш энергиясининг йиллик салоҳияти эса нефть эквивалентида 51 миллиард тоннадан ошади. Бу қуёш энергиясидан электр энергияси ишлаб чиқариш, иссиқ сув ва иситиш тизими билан таъминлаш, қудуқдан сув олиш ва уни чучуклаштириш, мева-сабзавотларни қуритиш ҳамда бошқа кўплаб мақсадларда кенг қўламда фойдаланиш имконини беради.

Мажлисда Ўзбекистонда қайта тикланадиган энергия манбаларидан фойдаланиш катта истиқболга эга экани ва бу борада самарали илмий тажриба тўплангани таъкидланди.

Мамлакатимизда қуёш ва биогаз энергиясини ишлаб чиқариш ҳамда ундан фойдаланиш учун зарур кўп тармоқли илмий-тажриба ва моддий-техник база самарали фаолият кўрсатмоқда. Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясида қуёш энергиясини ярим ўтказадиган фотоўзгартиргичларни ишлаб чиқиш ва уларнинг назарий асосларини яратиш, турли мақсадларга мўлжалланган биоэнергетика манбалари, курама гелиотехник қурилмалар, мустақил таъминот манбаларини лойиҳалаштириш, юқори ҳароратли гелиоматериалшунослик соҳасида илмий мактаблар шакллантирилган.

Президентимизнинг 2010 йил 15 декабрда қабул қилинган «2011-2015 йилларда Ўзбекистон Республикаси саноатини ривожлантиришнинг устувор йўналишлари тўғрисида»ги қарори қайта тикланадиган энергия манбалари соҳасида илмий-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишларини фаоллаштиришда муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда. Қарорда саноат тармоқлари, шу жумладан энергетика соҳасида таркибий ўзгаришларни янада чуқурлаштиришга доир муҳим вазифалар белгилаб берилган.

Ўзбекистон Республикасининг «Обод турмуш йили» Давлат дастури, шунингдек, давлатимиз раҳбарининг 2013 йил 1 мартда қабул қилинган «Муқобил энергия манбаларини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармонида энергия те-

ҚУЁШ ЭНЕРГИЯСИ — КЕЛАЖАК ЭНЕРГИЯСИ

жайдиган тизимларни жорий этиш, муқобил энергия манбаларидан кенг фойдаланишга доир комплекс чора-тадбирларни ишлаб чиқиш ҳамда амалга ошириш кўзда тутилган. Ушбу ва бошқа дастурий ҳужжатлар энергия истеъмоли соҳасида юзага келаётган қатор масалаларни ҳал этиш, ноанъанавий энергетика ресурслари, жумладан, қуёш энергиясидан кенг қўламда фойдаланиш учун янги имкониятлар яратиш, қуёш панеллари учун тегишли ускуналар, бутловчи ва эҳтиёт қисмларни саноатлаштирилган ҳолда ишлаб чиқаришга хизмат қилмоқда.

Бугунги кунда мамлакатимизда кўплаб гелиотизимлар ишлаб чиқарувчилар ва етказиб берувчилар фаолият кўрсатмоқда. «Физика-Қуёш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Эко-энергия» илмий-тадқиқот маркази, «Mir Solar» масъулияти чекланган жамияти ва бошқалар шулар жумласидандир. Улар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар иқтисодийнинг турли тармоқларида қўлланилмоқда. Уй-жой коммунал хўжалигида қуёш энергияси элементларини жорий этишга ҳам катта эътибор берилмоқда. Чунончи, қишлоқ жойларда намунали лойиҳалар асосида барпо этилаётган айрим уйларида қуёш ва шамол энергиясида ишлайдиган гибрид тизимлар ўрнатилмоқда. Яқин келажақда мамлакатимизнинг бориш қийин бўлган туманларида жойлашган умумтаълим ва касб-хунар ўқув муассасаларини ҳам қуёш энергияси элементлари билан таъминлаш режалаштирилмоқда.

100 МВт қувватга эга қуёш фотоэлектр станцияси лойиҳаси билан таъминлаш мақсадида Самарқанд вилоятига ташриф буюрган форум иштирокчилари ҳам бундай технологиялардан фойдаланиш яхши самара беришини қайд этди. Улар мамлакатимизда муқобил энергия манбаларини ривожлантириш соҳасидаги мавжуд имкониятлар ва олимларимизнинг бу борадаги энг сўнги ютуқларини юксак баҳолади, Ўзбекистоннинг хорижий шериклар билан самарали ҳамкорлик қилаётганини таъкидлади.

Корея Республикаси савдо, саноат ва энергетика вазирининг биринчи ўринбосари Хан Чжин Хён Корея Республикаси Ўзбекистонда Сургил кони базасида Устюрт газ-кимё комплексини қуриш ва «Навоий» эркин индустриал-иқтисодий зонасини ривожлантиришга оид муҳим инвестиция лойиҳалари ва дастурларини амалга оши-

ришда иштирок этаётганини таъкидлади. Мамлакатимиз муқобил энергия манбалари соҳасида катта салоҳиятга эга экани эътиборга олиниб, қуёш энергетикасини ривожлантириш, шу жумладан қуёш электр станцияларини бунёд этиш бўйича қўшма лойиҳаларни амалга ошириш учун барча имкониятлар мавжуд.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси «Физика-Қуёш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг Физика-техника институти олимларининг ишланмалари форум иштирокчиларида алоҳида қизиқиш уйғотди. Бу ерда қаттиқ жисм назарияси, юксак технологиялар ва ярим ўтказгичлар, қуёш энергиясини ўзгартириш физикаси соҳасида илмий изланишлар олиб борилмоқда. Давлатимиз раҳбарининг 2013 йил 1 мартда қабул қилинган Халқаро қуёш энергияси институти ташкил қилишга оид қарорига мувофиқ, Фанлар академиясининг «Физика-Қуёш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси негизида Осиё тараққиёт банки ва бошқа халқаро молия институтлари иштирокида Халқаро қуёш энергияси институти ташкил этилди. Қуёш энергиясидан саноат қўламини фойдаланиш соҳасида юқори технологик ишланмаларни амалга ошириш, илғор ва иқтисодий жиҳатдан самарали технологиялар асосида иқтисодийнинг турли тармоқлари ва ижтимоий соҳада қуёш энергияси имкониятларидан амалий фойдаланиш бўйича тақлифлар тайёрлаш мазкур илмий даргоҳнинг асосий фаолият йўналишларидандир. Шунингдек, қуёш энергетикасидан иқтисодийнинг турли тармоқларида фойдаланиш, шу жумладан маҳсус материалларни синтез қилиш ва уларга термик ишлов бериш технологияларини қўллаш билан боғлиқ амалий тадқиқотларни ўтказиш, қуёш энергетикаси соҳасидаги йирик лойиҳалар бўйича ҳужжатларни ишлаб чиқиш борасидаги ишларни мувофиқлаштириш ҳам институтнинг вазифалари сирасига киради.

Олимларимизнинг юқори ҳароратли материалшунослик соҳасидаги ютуқлари ҳам форум қатнашчиларида катта қизиқиш уйғотди. Экспертлар Тошкент вилоятининг Паркент туманида жойлашган 1 МВт иссиқлик қувватига эга катта қуёш печи барпо этилган «Қуёш» объектини бориб кўрдилар. «Физика-Қуёш» мажмуининг ушбу ноёб базаси қуёшни ҳар томонлама кузатиш, наза-

рий ва тажриба тадқиқотлари билан шуғулланиш имконини беради.

— Ўзбекистон қуёш энергиясидан фойдаланиш борасида улкан салоҳиятга эга, — деди Бранденбург институти президенти, профессор Клозе Эдгар (Германия). — Ўзбекистонда илмий тадқиқотлар ўтказиш ва қуёш энергиясидан фойдаланиш бўйича илғор тизимлар ишлаб чиқариш имконини берадиган технологик база мавжуд. Ҳамкорлигимиз йўлга қўйилган «Физика-Қуёш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасини бориб кўрганимиздан сўнг бунга яна бир бор амин бўлдик. Ўзбекистонлик ҳамкасбларимиз билан ҳамкорликда кейинчалик бошқа мамлакатларда ҳам жорий этиш мақсадида қайта тикланадиган энергия манбалари соҳасида янги технологияларни ишлаб чиқмоқдамиз.

Халқаро экспертлар қуёш энергетикасини ривожлантириш истиқболлари ва ушбу соҳадаги технологияларни тараққий эттириш борасидаги сўнги тенденциялар ҳақида атрофлича сўз юритди. Жумладан, Севилия университети профессори Эдуардо Галваннинг (Испания) фотоэлектрик технологияларни ривожлантириш тенденциялари, интеграция ва таҳдидлар масалалари, Европа қуёш иссиқлик энергияси уюшмаси бошқаруви директори Марсел Биалнинг (Бельгия) қуёш иссиқлик энергиясининг истиқболлари, «Solar Technology Advisors» компанияси бош ижрочи директори Йорге Сервертнинг (Испания) Ўзбекистонда қуёш энергетикасини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари, «Алс-том» компаниясининг стратегия ва бизнесни ривожлантириш бўйича менежери Паоло Монтресорнинг КСЭ электр энергиясининг муҳим аҳамиятига доир маърузалари тингланди.

Осиё қуёш энергияси форумининг ялпи мажлисида сўзга чиққан Халқаро қуёш энергияси институтининг директори Алим Ҳақимов, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг вице-президенти Саъдулла Лутфуллаев ва бошқалар Ўзбекистон олимларининг муқобил энергия манбаларини, шу жумладан, қуёш энергиясини ривожлантириш соҳасида катта ютуқлари ва ноёб ишланмаларини қайд этди.

Осиё қуёш энергияси форумининг олтинчи йиғилиши ўз ишини секцияларга бўлинган ҳолда давом эттирди.

Меҳрибон МАМЕТОВА,
ЎЗА муҳбири

Yoshlar festivali davom etadi

Бунда навқиронлик, сурур мужассам

«Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг мазкур йирик лойиҳаси қамрови янада кенгайиб, минглаб навоийлик ёшларни бирлаштирди

Лойиҳада қатнашиш учун пойтахтдан келган Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, ёш олим ва спортчилар, таниқли шоир ва ёзувчилар, эл ардоғидаги санъаткорлар, кино ва театр актёрлари уч кун давомида Навоий вилоятининг барча туманларида бўлиб, ёшлар билан учрашдилар. Фестиваль дастури турли йўналиш ва шаклдаги, бир-бирини такрорламайдиган ва бир-биридан қизиқарли лойиҳалардан ташкил топгани иштирокчиларга ўз ижоди, қобилияти, маҳорати ва салоҳиятини тўла намоеън этиш, долзарб мавзулар юзасидан фикр алмашиш, мулоқотлар чоғида таклиф ва мулоҳазаларини билдириш имконини берди. Жумладан, «Оммавий таҳдидлар ва ёшлар маънавияти» тарғибот лойиҳаси, «Биз соғлом турмуш тарзи тарафдоримиз» шиори остидаги спорт мусобақалари, «Депутат ва ёшлар» лойиҳаси, «Сиз севган қаҳрамонлар», «Сиз кутган меҳмон» ва «Замонамиз қаҳрамонлари» мавзуларидаги ижодий учрашувлар таниқли меҳмонлар кириб борган ҳар бир туман, қишлоқ ва масканга ҳақиқий фестиваль — ёшлик ва шижоат байрами руҳини олиб кирди.

«СИЗ СЕВГАН ҚАҲРАМОНЛАР» — НУРОТАДА

Ёшлар фестивалининг ажойиб жиҳати бор. У санокли кунлар ичида бир-биридан минглаб қақирим узоқда яшайдиган, ҳатто умрида бирор марта кўришмаган ва таниш бўлмаган қанчалаб ёшларни бир-бирига, кўйинги, аксариятимиз фақат телевизор орқали кўрадиган жамиятимиздаги обрў-эътиборли, таниқли шахсларни шу ёшларга яқинлаштиради. Ишонинг, бундай ҳолатни камдан-кам лойиҳаларда учратасиз. Мана, масалан, Навоий вилоятининг Нурота туманига ҳеч борганмисиз? Йўқ, телевизорда кўриш бошқа, қолаверса, зангори экран бу жойларнинг гўзал табиати, бой тарихию истеъдодли фарзандлари ҳақида тўлиқ тасаввур беролмайди. Бунинг учун кўҳна заминни, албатта, бориб зиёрат қилиш керак. Дарвоқе, Нуротада зиёратгоҳ ҳам бор. Ундан чашма чиқади. Чашманинг зилол суви кўзни қамаштиргудек шаффоф. Халқ таъбирига кўра, бу сув муқаддас саналиб, ундаги балиқларни овлаб, уларга зиён етказиб бўлмайди. Ёшлар фестивали айнан шу манзилдан бошлангани бежиз эмасдир.

Нуротанинг асосий ёдгорлиги бўлмиш ушбу зиёратгоҳ тарихи билан меҳмонларни нуроталик ёшларнинг ўзлари таништиргани ҳаммасидан ҳам қизиқ бўлди. Мазмунли саёҳатдан сўнг санъаткорлар ва актёрлар тумандаги бир қанча таълим муассасаларига боришди. Буни қарангки, ёшлар фестивалининг ўтказилиши муносабати билан таълим муассасаларида очиқ эшиклар куни эълон қилиниб, барча ўқувчилар ўзлари севган қаҳрамонлар билан учрашишга қизгин ҳозирлик кўришган экан. Бундай учрашувлар орзигиб кутилгани туфайли ҳам уларни бошлаб берган «Сиз севган қаҳрамонлар» лойиҳаси барчада унутилмас таассурот қолдиргани шубҳасиз. Бўлмаса-чи, ахир, сиз мазза қилиб

томоша қиладиган бадий фильм ёки спектаклнинг бош роль ижрочиси тўппа-тўғри синф хонасига кириб келса, бундан қайси бола кувонмайди, дейсиз? Қаҳрамонлар кўпчилик учун севимли ва таниқли бўлишига қарамай, ўқувчилар савол беришда ҳеч кимни аяшмади. Айримлари ўткирлиги жиҳатидан, ҳатто энг маҳоратли журналистлар беришга қодир саволлардан ҳам ўтиб тушди.

Албатта, ёшлар бугунги кун ўзбек санъати, айниқса, кино санъати мавзусини четлаб ўтолмади. Муаммолар ҳақида ҳам гапиришди, ютуқларниям эътироф этишди. Самимий суҳбат, ёшлардан таралиб турган ижобий энергия ва кўтаринки кайфият ҳар бир учрашувнинг мазмунан бой бўлишини таъминлади.

Тумандаги қишлоқ хўжалиги касб-хунар коллежида бўлиб ўтган «Депутат ва ёшлар» лойиҳаси мазмунли ва самарали мулоқотга айланди. Унда мактаб ўқитувчилари, Ҳаракатнинг бошланғич ташкилотлари етакчилари ҳамда ўқувчи-ёшлар депутатлар билан очиқ мулоқотда бўлиб, мамлакатимизда ёшларга оид қабул қилинаётган қонун ва қарорлар ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

СПОРТНИ СЕВАР ЁШЛАР

Спорт ва ёшлар, аслида, эгизак тушунчалар, десак ҳам бўлади. Ахир, дунё майдонларида юртимиз шону шавкати ни юсакларга кўтариб, шодашода медалларни кўлга киритаётган чемпионларимиз камми? Улар кимлар? Албатта, ёшлар-да! Бироқ чемпионлик сари йўл кичик мусобақалардан, эҳтимол, биз гоҳида арзимас, деб ҳисоблайдиган оддий машғулотлардан бошланади, шундай эмасми? Ёшлар фестивали қаерда, қайси фаслда ва қандай шароитда ўтмасин, спорт мусобақаларига, албатта, алоҳида эътибор қаратилади. Бу сафар ҳам фестиваль доирасида амалга

оширилган «Биз соғлом турмуш тарзи тарафдоримиз!» лойиҳаси ўнлаб ғайратли, қизиққон ва қизиқувчан навоийлик ёшларни спорт майдонларига жалб этди. Навоий шаҳри ҳамда вилоятнинг барча туманларида шахмат-шашка, стол тенниси, волейбол мусобақалари қизгин тарзда ташкил этилди. Бундай спорт тадбирлари Навбахор туманидаги «Бешработ» спорт мажмуасида, Кармана туманидаги «Ёшлик» спорт мажмуасида, Учкудуқ туманидаги «Лочин» спорт мажмуасида, Навоий олимпия захиралари коллежи, Қизилтепа ҳамда Конимех туманидаги болалар ва ўсмирлар спорт мактабларида ҳам ўтказилди.

«Биз соғлом турмуш тарзи тарафдоримиз!» лойиҳаси доирасида ёшлар нафақат спорт бобидаги маҳоратларини намоеън этиш, балки таниқли спорт усталари томонидан ўтилган маҳорат дарслари ва учрашувларда қатнашиш имконига ҳам эга бўлдилар. Лойиҳа, шунингдек, барча таълим муассасаларида ОИТС ва гиёҳвандликка қарши ўтказилган акциялар билан ҳам эсда қоладиган бўлди.

ЗАРАФШОНДА КУТИЛМАГАН МЕҲМОНЛАР

Аслида, ёшлар фестивали дастуридан ўрин олган лойиҳалардан бири «Сиз кутган меҳмон» деб номланади. Шундан бўлса-да, таниқли актёрлар ва санъат намояндалари, адибу олимлар иштирокидаги учрашувлар зарафшонлик ёшлар учун том маънода кутилмаган совға бўлгани аниқ. Зарафшон шаҳрида ўтказилган тадбирларда Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, шоир Ботир Эргашев ҳамда шоира Зебо Мирзо, Ўзбекистон Фанлар академияси тадқиқотчиси Бехзод Фазлиддинов, «Ўзбекино» миллий агентлиги актёри, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Мирза Азизов, актриса Венера Петухова, «Ўзбекнаво»

эстрада бирлашмаси хонандалари Шерзодбек Ортиқов, Ойбек ва Нигора иштирок этди.

Зарафшон шаҳридаги «Олтин водий» маданият уйида бўлиб ўтган фестивалнинг очилиш маросимида шаҳар ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар қўмитаси раиси Зулхумор Кимсанбоева ёшларни ажойиб байрам билан қутлаб, мамлакатимизда иқтидорли ва ташаббускор, ижтимоий фаол ёшларни қўллаб-қувватлаш, ўз истеъдодини намоеън этишлари учун зарур шароитлар яратиб берилганини таъкидлади.

Ижодий учрашувлар чоғида ёшлар санъаткорларнинг ижодий фаолиятига бағишланган суҳбатлар ҳамда ёш хонандалар ижросидаги шўх тароналардан баҳраманд бўлишди. Ўқувчи-ёшлар меҳмонларга ўзларини қизиқтирган саволлар билан мурожаат этиб, қизиқарли жавоблар олдилар. Фаол ёшларга «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят кенгаши томонидан эсда-

лик совғалар топширилди. Зарафшон шаҳрида ўтказилган ёшлар фестивалида мингдан ортиқ ёшлар қатнашди.

«Биз буюк юрт фарзандларимиз!» шиори остидаги ёшлар фестивали Навоий шаҳридаги «Фарҳод» маданият саройида бўлиб ўтган гала-концерт билан якунланди. Унда фестиваль доирасидаги лойиҳаларда фаол қатнашган, спорт мусобақаларида ғолиб бўлган ёшлар «Энг яхши ҳуқуқ тарғиботчиси», «Энг ёш тарғиботчи», «Энг яхши маънавият тарғиботчиси» каби номинациялар бўйича тақдирланди. Тақдирлаш маросими санъаткорлар ижросидаги концерт дастурига улашиб кетди.

Наргиза УМАРОВА,
Рустам ЮСУПОВ,
«Turkiston» мухбирлари

Imkoniyat

Ёшликнинг кенг имтиёзлари

Олий таълим муассасаларида бакалаврият босқичига ўқишга қабул қилинган талабаларга ўн йилгача, магистратурада ўқишни давом эттираётган талаба-ёшларга эса беш йилгача бўлган муддатга таълим кредитлари берилди. Тижорат банклари чин етимларга, Меҳрибонлик уйларида тарбияланганларга ҳамда болаликдан I ва II гуруҳ ногиронларига фоизсиз таълим кредити ажратилди.

Агар сиз фуқаролик паспортининг нусхаси ва иш жойидан иш ҳақи тўғрисидаги маълумотномани тақдим этсангиз, энг кам иш ҳақининг эллик баробаригача миқдорда уч йилгача Марказий банкнинг қайта молиялаштириш ставкасидан ошмайди-ган фоиз ставкаси билан истеъмол кредитларини олишингиз мумкин. Бундай имтиёзли кредит турлари ва уларнинг натижалари ҳақида Ўзбекистон Миллий матбуот марказида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ташкиллаштирган «Ёшларга ипотека, истеъмол ва таълим кредитлари ажратиш ҳамда ёш тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш борасида амалга оширилган ишлар ва истиқболдаги вазифалар» мавзусидаги матбуот анжуманида хабар берилди.

Бугун банклар касб-хунар коллежлари битирувчиларини тадбиркорликка кенг жалб этиш мақсадида уларга имтиёзли кредитлар ажратмоқда. Хусусан,

2011 йилда касб-хунар коллежларининг битирувчиларига тадбиркорлик фаолиятини бошлаши учун тижорат банклари 25,6 миллиард сўмдан ортиқ имтиёзли кредит ажратган бўлса, жорий йил охирига қадар 145 миллиард сўмдан ортиқ имтиёзли микрокредитлар ажратилиши режалаштирилган. Бу ҳам мамлакатимиз иқтисодийоти барқарор ривожланишининг амалий исботидир.

Анжуманда таъкидланишича, «Обод турмуш йили» Давлат дастури доирасида тижорат банклари томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга ўтган ўн ой давомида 6,2 триллион сўм миқдорда кредитлар ажратилди. Шундан касб-хунар коллежлари битирувчиларининг тадбиркорлик лойиҳаларини молиялаштиришга 116,2 миллиард сўм миқдорда имтиёзли микрокредитлар йўналтирилди. Тижорат банкларининг ёшларни қўллаб-қувватлаш борасидаги фаоли-

яти фақат кредит ажратиш билан чекланмасдан, уларни тадбиркорликка ҳам жалб этиш борасида кенг қўллаб-қувватлаш ишлари олиб борилмоқда. Республикаимизнинг барча ҳудудларида мунтазам равишда аҳоли, ёш тадбиркорлар ва касб-хунар коллежлари битирувчилари билан семинарлар, амалий учрашувлар ва давра суҳбатлари ташкил этилмоқда.

Тадбирда қайд этилганидек, бу йил «Менинг бизнес ғоям», «Ёш тадбиркор — юртга мададор» ҳамда «Ёш тадбиркор — келажакка пойдевор» лойиҳалари доирасида тижорат банклари томонидан 1215 та кичик бизнес субъектига имтиёзли кредит олиш ҳуқуқини берувчи сертификат тақдим этилиб, уларга 92,5 миллиард сўм кредит ажратилди. Шундан 713 нафар ёш тадбиркор ва касб-хунар коллежлари битирувчиларининг ўн миллиард сўмлик, 293 нафар тадбиркор аёлнинг 9,7 миллиард сўмлик бизнес лойиҳалари имтиёзли шартларда молиялаштирилди.

Тадбирда Ўзбекистон банклар ассоциацияси ҳузурида ташкил этилган инвестиция лойиҳалари бўйича лойиҳа ҳужжатларини тайёрлашни молиялаштириш жамғармаси ва унинг фаолияти ҳақида журналистларга маълумотлар берилди.

Рустам ЮСУПОВ,
«Turkiston» мухбири

«Заҳри қотил» савдоси фош этилди

Гиёҳвандлик дунё ҳамжамиятини ташвишга солаётган муаммолардан. «Заҳри қотил» миллионлаб инсонларнинг саломатлигига жиддий путур етказибгина қолмай, миллат генофондига салбий таъсир ўтказиши, юрт истиқболига аянчли оқибатлар келтириши билан ҳам хатарлидир. Мамлакатимизда глобал миқёсдаги бу муаммони бартараф этишга доир изчил чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Турли тарғибот воситалари орқали ушбу иллат нафақат инсон саломатлиги, балки давлат тинчлиги ва халқ осойишталигини ҳам издан чиқариши мумкинлиги тушунтирилаётган бўлсада, афсуски, орамизда эс-хушини йиғиб олмаган, тўғри йўл қолиб, тубанлик ботқоғи сари қадам қўйган кимсалар учраб туради.

Тошкент вилояти Бекобод тумани судида жорий йилнинг 17 апрель куни бўлиб ўтган навбатдаги суд мажлиси худди шундай бадбин кимсаларнинг қора ишларини фош қилди. Сурхондарё, Фарғона ва Тошкент вилоятида яшаган уч нафар норғул йигитдан иборат наркогурӯх панжара ортига тушди. Улар катта миқдордаги гиёҳванд моддаларни Тожикистондан контрабанда йўли билан юртимизга олиб ўтиб, сотишган. Учала «ҳамкор»га бундай «йирик иш»ни ими-жимиди қойиллатиб юриш оғирлик қилади. Ва табиийки «елқадош»лар ҳам топишади. Бироқ жиноятга шерик «Бобосалим», «Сухроб», «Зафар», «Бакир», «Надир» ва «Рашид» каби бир неча исмларнинг шахси тергов давомида аниқланмади. «Қинғир ишнинг қийғи қирқ йилда ҳам чиқади», дейди доно халқимиз. Зеро, ҳаром йўл билан бойлик тўплаб, юртдошларининг умрига, ҳаётига зомин бўлаётганлар, албатта, жазосини олади.

Аниқланишича, 1979 йилда Сурхондарё вилоятида туғилган Бахтиёр Қосимов 2012 йилнинг июнь ойида Тожикистон Республикаси фуқароси «Бобосалим» билан танишиб қолади. Янги таниши унга «арзимас хизмат» таклиф этади. Бахтиёр бунинг учун тўланажак катта миқдордаги пулни эшитиб, шошиб қолди. Қандай ишга қўл ураётгани, қилмишининг оқибатини ўйлаб ҳам кўрмади. Шу бир оннинг ўзиёқ, Б.Қосимовнинг аслида кимлигини фош қилувчи имтихон эди, гўё. Маънан қашшоқ кимсалар ўз орзу-ҳаваси йўлида ҳар қандай қабихликдан тоймайди, ҳақалак отган нафси кутқусида бошқаларнинг осойишта ҳаётига оғу қўшади. Б.Қосимов ҳам айнан шундайлардан бўлиб чиқди. У қўшни давлатдан айланма йўллар орқали она-Ватанига наркотик воситаларни олиб ўтишга қарор қилди.

Токқа чиқмасанг дўлана қайда, деганларидек, ишни бажариш хийла мураккаб, баъзи масалаларда «ҳамкор»лар кўмаги зарур эди. Шу боис жиноий бизнес йўлида Сухроб ва Зафар исмли ишончли шериклар билан музокара қилди. Улар ёрдамида чегарада жойлашган Бекобод туманига келиб, буюртмачи қўлидан 2 килограмм «товар»ни қабул қилишди. Бу ёғига Зафар ишни дўндирди. Заҳри қотилни кийимлари орасига беркитиб, Тошкентга олиб киришга муваффақ бўлди. Уддабурон ҳамкоридан шодланган Бахтиёр шу ернинг ўзида унга «иш ҳақи»ни қуртдек санади. Ўзи эса «тадбиркор» сифатида «маҳсулот»ни қадоқлай бошлади. Кўп ўтмай унинг бу фаолияти жонланди — мижозлари сафи кенгайверди.

Ишнинг суръати чакки эмаслигидан шодланган Б.Қосимов ишончли

«Ey, siz odamlar, esiz odamlar...»

шерикка эҳтиёж сезди. Бир ой ўтгач, шундай «садоқатли», «серғайрат»ларни учратди. Булар сурхондарёлик Намоз Муратов ва фарғоналик Хуснидин Сиддиқов эди. Гуруҳ иши ривожланишининг янги палласига кирди. Пухта сценарий бўйича иш тутган ҳамкорлар наркотик моддаларни Бекободдан Тошкентга мунтазам келтириб, шаҳардаги мижозларни илҳақ қилмасдан «олқиш»лар олиб туришди. Ўз навбатида, гиёҳвандлар сонининг ортишига ҳам эришишди.

Ҳар қанча хавфли бўлмасин, «қаловини топиб, қорни ҳам ёндиришни эп-лаб юрган»ларнинг иштаҳаси тобора карнайлашди. Ахир, бел оғритмасдан, тер тўкмасдан ҳар куни жарақ-жарақ пул санаш кимнинг жонига тегсин?! Шу тариқа «фаол бизнес» юритаётганлар июль ойи охирида ҳам икки килограмм наркотик учун навбатдаги «қатнов»ни уюштиришди. «Маҳсулот» ҳажми билан бирга тўда аъзолари сонини тобора ошириб, кенг фаолият юритаётган Б.Қосимов 2012 йилнинг 27 сентябрида ҳамтовоклари сафига туғишган жигари Шамсутдинни ҳам жалб этди. Унга асосий вазифа — гиёҳванд моддаларни пойтахтга етказишни топширди. Н.Муратов ва Ҳ.Сиддиқов билан бирга сафарга отланган Ш.Қосимов Қўйлик бозорига боради ва у ердан ПА3-672 русумли (давлат рақами 10AV077) автобусни ёллади. Жиноятчилар ҳайдовчи Абдулла Ҳошимовга Бекободдан тўрт тонна бақлажон олиб келиш кераклигини айтишади. Ҳаммаси хамирдан қил суғургандек кетаётганди. Чегарадан навбатдаги «маҳсулот» партиясини олиб, яна ортга қайтишда улар мўмай даромад умидида сармаст, бироқ шу кеча Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати томонидан нолегал наркотик ва психотроп моддаларни олиб ўтиш бўйича махсус рейд ўтказилаётганидан, қора қилмишларининг фош бўлиш вақти келганидан беҳабар эдилар.

Ушбу тадбир давомида Тошкент вилояти Бекобод туманида «шоввоз»лар ёллаган автобус тўхтатилди. Текширувда автобуснинг олд ўриндиғи остида наркотик модда жойланган 3 та полиэтилен пакет борлиги аниқланди. Судда барча далиллар ўз исботини топди. Жиний гуруҳ айбига иқрор бўлди. Наркотик моддаларни тарқатишга ҳисса қўшган фуқаролар айбдор, деб топилди ва тегишли тартибда ўз жазосини олди. Хусусан, Б.Қосимов 14, Ш.Қосимов 12, Н.Муратов 13, Ҳ.Сиддиқов 12, наркокуръер Ф.Халисов эса 11 йилга озодликдан маҳрум этилди.

Эл-юртимиз тинчлиги йўлида курашаётганлар қўшни давлатдан келаётган яна бир наркотик етказув йўлини йўқ қилишди. Қора бизнес юрийтишни ният қилганлар эса, энди норғул йигитлик даврини панжара ортида ўтказишга маҳкумлар. Аслида, улар бор гайратини, маҳоратини куч-қудратини эзгу ишларга сафарбар этганларида бугун халқнинг нафратига эмас, муҳаббатига, ҳурматида сазовор бўлишармиди...

Сергей ЕГОРОВ.

uz24.uz сайтидан олинди.

Ertamiz egalari

Ниҳолни бошдан асра...

Тоғнинг кўрки лола билан, уйнинг кўрки бола билан, дейди доно халқимиз. Фарзанд — оиланинг бойлиги, қувончи, ота-онанинг таянчи. Унинг дунёга келиши барчамизга чексиз қувонч бахш этади. Бола униб-ўса бошлаганда, уни яхши тарбия қилиш ҳақида қайгура бошлаймиз. Унинг одоб-ахлоқли, барчага манзур хулқли бўлишини истаймиз. Бола — азиз, одоби ундан азиз, деб бежиз айтишмайди-да, ахир.

Мамлакатимизда мактабгача таълим муассасалари фаолияти йилдан йилга яхшиланиб бормоқда. Таълим-тарбия ишларига жалб қилинган ходимларнинг малакасига, тажрибасига катта эътибор берилмоқдаки, бу болажонларнинг тўлақонли тарбиясида ижобий натижани кўрсатмоқда. Биз фаолият кўрсатаётган Жиззах вилояти Зарбдор туман халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимига қарашли 7-сонли «Дилбар» мактабгача таълим муассасасида ходимларимиз болажонлар тарбиясига қизиқиш ва масъулият билан ёндашилади. Биз бундан, албатта, мамнунмиз.

Тарбияланувчилар эрталаб муассасамизга келишлари билан уларни ёқимли нонушта кутиб турган бўлади. Ота-онасида қабул қилиб олгач, тарбиячи опалар уларни алоҳида меҳр-муҳаббат билан қарши оладилар. Эрталабки яхши муносабат боланинг кечгача ўзидан кўнгли тўқ бўлиб, ўзини ўз уйида юргандек ҳис қилишига ёрдам беради, албатта. Тушлиқда бериладиган биринчи ва иккинчи таомлар, куннинг иккинчи ярмидаги енгил овқат ҳам болалар-

нинг иштаҳасини янада очади. Уларнинг қувончига шерик бўлмиш муассасамизнинг хўжалик мудирини Давлат Қўшбоқов таомноманинг янада рангбаранг бўлиши учун уларга турли озиқ-овқатлар, ширинликлар, витаминга бой сабзавот ва шарбатлар етказиб беришда тиним билмайди.

Болалар билан ишлаш нақадар қизиқ. Уларнинг юриш-туриши, хатти-ҳаракатларини кўриб, халқимиз орасида машҳур бўлган мақоллар негандир ёдга тушаверади:

«Болали кўрғонга боғ етмас», «Болали уйда сир ётмас», «Фарзандни боқиш қийин, фарзандга ёқиш қийин», «Болани ёшдан асра, ниҳолни бошдан асра»...

Эҳ-ҳе... Яна бир мақол бор: «Болалининг боласини боққунча, ишини қил». Англаган бўлсангиз, бировнинг боласини боқиш, айниқса, у шўх, серхархаша, йиғлоқи бўлса, ниҳоятда машаққатли, ундан кўра, ўша одамнинг ҳар қанча оғир ишини қилиб берган маъқул, деган маъно бор бу ерда. Бу билан биз қилаётган ишимиздан нолимоқчи эмасмиз. Ўрни келгани учун халқимизнинг кулгига мойил, енгил ва андак кинояга йўғрилган, асрлар оша пишиб қиёмга етган

табаррук нақлларини эслагимиз келди.

Муассасамизнинг ҳар бир тарбиячиси ишига жуда масъул. Ишини зўр қувонч ва қизиқиш билан бажаради. Ахир, эл боласини уларга ишониб топширгани учун астойдил меҳнат қилишдан чарчамайди. Болаларнинг шўх кулгиси, бурро-бурро шеър айтишлари, рақс тушишлари тарбиячиларга олам-олам қувонч бахш этади. Шу боис ҳар бир бола уларга ўз фарзандидай бўлиб қолган.

Боғчамизда бешта гуруҳ бор. Уларда жами юзга яқин болақайлар тарбияланади. Катта тарбиячимиз Гулсанам Умарова ўн нафар тарбиячининг ишига, болаларнинг таълим-тарбиявий ишларига бош-қош. Болаларнинг меҳнат фаолиятини, ўйин фаолиятини ташкил этиш, майдончаларини жиҳозлаш кабилар болалар тарбиясида асосий ўрин тутди. Болани жисмоний ривожлантириш борасида «Биз эпчил ва кучлимиз» мусобақаси

ўтказилади. «Биз ўзимиз ясадик» деб номланган кўргазма, «Бизнинг ютуқларимиз» деб номланган деворий ишлар болажонлар меҳнатининг маҳсули, албатта. Боғча ва оила ҳамкорлиги бизда яхши йўлга қўйилган. Бунда «Дадам, онам ва мен» номли спорт мусобақасида болалар ўзгача завқ билан иштирок этадилар.

Муассасамизда инглиз ва рус тили, рақс, бадий гимнастика тўғрақлари фаолият кўрсатади. Бу тўғрақларда барча болажонлар иштирок этади. Боланинг ижтимоий ҳаёт оstonасига қадам қўйиши ана шу каби саъй-ҳаракатлар эвазига юзага келади. Мактабгача бўлган даврда унга онадай муносабатда бўлиш, боланинг қувончига шерик бўлиш ҳаётимиз мазмунига айланган...

Зарифа ҲАЙИТОВА,
Жиззах вилояти
Зарбдор туманидаги
7-сонли «Дилбар» МТМ
мудираси

Yosh tadbirkor — yurtga madadkor

Тенгдошларини иш билан таъминлайди

Ғузорлик Сухроб Бўронов тadbirkorлик фаолиятини йўлга қўйган илғор тенгдошларимиздан.

Бугун у раҳбарлик қилаётган корхонада «Зангтепа давр» белгиси остида хўжалик совунлари ишлаб чиқарилмоқда.

Ёш тadbirkor етти йилдан буён «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг фаол аъзоси. У Ҳаракатнинг маданий ва маърифий тadbirkorлари билан бирга, кўплаб лойиҳа ва танловларда ҳам қатнашиб келаяпти. Бу йил «Ёш тadbirkor — келажакка пойдевор» кўрик-танловида қатнашиб, 39 миллион сўмлик имтиёзли кредит олиш сертификатига эга бўлди. Шунингдек, «Зангтепа давр» совун ишлаб чиқариш масъулияти чекланган жамияти фаолиятини йўлга қўйди.

Ҳозирги кунда ушбу корхонада

сифатли ва харидорбоп хўжалик совунлари ишлаб чиқарилмоқда. Бу ерда замонавий совун ишлаб чиқариш технологияси ёрдамида бир кунда уч мингга яқин хўжалик совуни ишлаб чиқариляпти.

— Ҳозир бир неча тенгдошларимиз иш билан таъминланган, — дейди «Зангтепа давр» корхонаси раҳбари Сухроб Бўронов. — Уларнинг қўлни қўлга бериб меҳнат қилаётгани ишимиз ривожига асос бўлаётир.

Ёш тadbirkorнинг айтишича, совунларни тайёрлашда пальма ёғи ва сода ишлатилади. Шунингдек,

совунлар лимон ва атиргул ифори билан тўйинтирилади.

Сухроб Бўроновнинг режаси катта. У келажакда корхонасини кенгайтириб, кўплаб тенгдошларини иш билан таъминлашни мақсад қилган.

Акбарали ХУДОЙБЕРДИЕВ

Куласизми, кўясизми?

Буюк Британиядан Европага темир йўлда йўловчи ташиш билан шўғулланадиган «Eurostar» компанияси ортиқча вазни француз йўловчисига хизмат кўрсатишдан бош тортди.

22 ёшли, эндокринологик касалликка чалинган Кевин Шененинг оғирлиги 227 килограмм. У мустақил тарзда ҳаракатлана олмайди. Темир йўл компанияси қоидаларига кўра, Ла-Манш бўғози остидан ўтувчи поездларнинг барча йўловчилари эвакуация вақтида мустақил қўзғалиш имкониятига эга бўлиши керак. Айни пайтда Шенега Лондондаги меҳмонхоналарнинг бирида «Eurostar» ҳисобидан хизмат кўрсатиляпти. Меҳмонхона вакиллари эса йигитни тез орада ўз манзилига бошқа транспортда жўнатадилар. Шене касаллиги бўйича АҚШда даволангандан сўнг Лондонга келган эди. Ушанда ҳам «British Airways» авиакомпанияси Шенени вазни сабабли самолётга чиқармаган ва натижада француз фуқароси бошқа авиакомпания хизматидан фойдаланган эди.

Илк меҳмон

Сомалига охириги йигирма икки йилда биринчи сайёҳ келди. Майк Спенсер Баун исми канадалик турист мамлакат пойтахти Могадишода меҳмон бўлди.

41 ёшли меҳмон расман саёҳатчи бўлиб келгани билан аэропорт ходимлари аввалига ҳайрон қолишган. Майк Спенсер Бауннинг саёҳат давомидаги таассуротлари ва яна бу шаҳарга қайтиши ҳақида ҳозирча аниқ маълумотлар йўқ. Сомали 1990 йилдан буён давлат сифатида амалда мавжуд эмас. Фақат Сомали яриморалининг шимолий қисми — Сомалиленд ўзини мустақил деб эълон қилган. Мамлакатда фуқаролар уруши анча йиллардан буён давом этмоқда. Мамлакатдаги беқарор вазият сайёҳлар келишига тўсқинлик қилади. Фақат норасмий келган меҳмонлар учун турли турфирмалар қирғоқларда хизмат кўрсатиб, ўзларини ҳимоя қилишлари учун уларни қурол билан ҳам таъминлайдилар.

Қариганини билди

Германияда 86 ёшли чол машиналар тўхташ жойидан чиқишда олтига автомобиль билан бирга, турмуш ўртоғига ҳам шикаст етказди.

Пенсионер бозордан чиқаётган турмуш ўртоғини кутиб олиш учун машинасини автомобиллар тўхташ жойидан олиб чиқиб турмоқчи бўлади. Олиб чиқади, аммо йўл-йўлакай олтига машинани туртиб ўтади. Отахоннинг 76 ёшли кампири бўлаётган воқеани тушунмасдан, югуриб келиб эшикни очади. Юриб кетаётган машина онахонга ҳам шикаст етказди. Онахоннинг қовурғаси синди, қўл ва оёғи лат еган, бобонинг ўзи эса бошдан жароҳатланиб шифохонага жўнатилди.

Огоҳлик ва мардлик

Шимолий Ирландияда автобус ҳайдовчи аёл тахминий бомба ҳақида полицияга хабар берди.

Полиция ва ҳайдовчи аҳоли учун хавфсиз жойни келишиб олди. Бироқ ҳайдовчи манзилга бормади, автобусни автомобиллар тўхташ жойига қўйиб, йўловчиларни тушириб, полицияга қайта хабар берди. Полиция ҳарбий сапёрлар ёрдамида бомбани аниқлаб, зарарсизлантирди. Аёлнинг огоҳлиги ва мардлиги ҳукумат томонидан муносиб тақдирланди.

Интернет манбалари асосида
Жавоҳир КАРОМАТОВ тайёрлади

«ОБУНА — 2014»

ОБУНА ИНДЕКСИ: 203

Азиз тенгдошлар! Севинчи «Turkiston» газетангиз сиз билан 2014 йилда ҳам ҳамсуҳбат, ҳамроҳ бўлишни мақсад қилган.

«TURKISTON» САҲИФАЛАРИДА:

«Камолот» худудида, мамлакатимизда, ёшлар ҳаётида, бутун оламда рўй бераётган қизиқарли воқеалар тафсилоти, долзарб мавзудаги мақолалар, теша тегмаган гаплар, оригинал лавҳалар, ажабтовур фотолавҳалар, «Шакарханда», «Бешинчи пара», «Амалиётчи», «Талаба», «Табиатнома» сингари саҳифалар, «Ёш ихтироичи», «Сенинг тенгдошинг», «Санъат», «Спорт», «Меридиан бўйлаб», «Калейдоскоп» каби рўнлар.

ЙИЛ ДАВОМИДА БИЗГА ЙЎЛДОШ БЎЛИНГ!

ИМТИЁЗЛИ ОБУНА
УЧУН — 3203(Изоҳ: камида 9 ойга
обуна бўлганлар учун
25 фоиз чегирма
мавжуд)

Kelajakka qadam

Сизнинг борлигингиз — юртнинг бойлиги

1-Республика тиббиёт коллежида «Турмушимиз ободлиги, жамият мустақамлиги — мамлакатимиз барқарорлигидир» номли грант лойиҳаси доирасида «Обод юртда соғлом оила — соғлом авлод пойдевори» мавзусида илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди.

Тадбирда сўз олган мутахассислар оила, аёл саломатлиги, ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини янада кенгроқ тарғиб қилиш, ёш авлодни тарбиялашда оиланинг ўрни ҳамда ёшлар тарбиясига оид мавзулар хусусида

тўхталиб ўтдилар.

— Аёл саломат, ҳар томонлама баркамол бўлса, соғлом фарзандлар дунёга келади, тарбия топади, жамият гуллаб-яшнайдими, мамлакат тараққий этади, — дейди тиббиёт фанлари докто-

ри, профессор Дилобар Миррахимова.

Анжуман йиғилганлар учун, айниса, ўқувчи-ёшлар учун фойдали бўлди. Берилган саволларга мутахассисларнинг жавоблари, ўйлашмики, ёшларимиз учун фойдадан холи бўлмайди.

Тадбир «Ёшлик чашмалари» ансамблининг куй-қўшиқлари билан якунланди.

Майсара НАЗАРОВА,
«Turkiston» мухбири

Мўминона (кушиқчи)						Банди, туткун				
Олов, оташ	Орол, Индонезия		Биринчи кимёвий модда		Бастакор ёзуви	Хис-ҳаяжон гап белгиси	Фойда, кириш		Юрак дориси	
			Катта омбор		Лавҳа, эпизод				Хали...	
Ўғил бола исми	Узум нави					Симбанинг амакиси	... новвот (қовун)			
				Юнон мутафаккири						
Етти симли чолпу асбоби	Эркин, хур					... инон, инонма	Ичра, оралаб			
Тибет айиғи				Оққўнғил						

Тузувчи: Фахриддин Раҳимов

Мусобақа бошланди

Айни пайтда пойтахтимиздаги «Жар» спорт-соғломлаштириш мажмуасида таэквондонинг WTF йўналиши бўйича катталар ўртасида Ўзбекистон чемпионати бўлиб ўтмоқда.

Турнирда мамлакатимизнинг кучли спортчилари кураш олиб борадилар. Бу эса мусобақанинг қизиқ ўтишини таъминлайди. Мазкур мусобақа ғолиблари терма жамоа сафига жалб қилиниб, 2014 йилда бўлиб ўтадиган халқаро мусобақаларда қатнашиш имконига эга бўлади.

Ҳамюртларимиз халқаро турнирда

Шу кунларда Санкт-Петербургдаги «Юбилейний» спорт мажмуасида самбо ва жанговар самбо бўйича эркалар ҳамда аёллар ўртасида жаҳон чемпионати мусобақалари бўлиб ўтмоқда.

Турнирда бу спорт турининг 75 йиллиги бағишланган анжуман ҳам бўлиб ўтди. Мусобақада Европа, Осиё, Африка, Панамерика, Австралия ва Океаниядан олтишта жамоа иштирок этмоқда. Суҳроб Астанаев, Жасурбек Худойбердиев, Нурбек Тўраев, Илья Сагиров, Ислоҳ Қудратов, Шоҳиста Сафарова, Шахло Йўлдошева, Маликабону Мирзаева ва яна бир қанча спортчиларимиз юртимиз шарафини муносиб ҳимоя қилишмоқда.

Жавоҳир КАРОМАТОВ,
«Turkiston» мухбири

TABASSUM

БОРИНИ ЁЗДИ

— Ўқувчилар, фикрни қисқа ва лўнда ифода-лашга ўрганинг, тўғри гапни ёзинг. Бугун сиз «Бобомникида меҳмонда» мавзусида иншо ёзасиз.

Ўқувчи Маллабоев ёзган иншосини ҳаммадан кейин топширди. Уйига келгач эса мақтанди:

— Она, биз бугун мактабда «Бобомникида меҳмонда» мавзусида иншо ёздик. Энг қисқа иншони мен ёздим.

— Балли, ўғлим! Айт-чи, нималар деб ёздинг? Ярим варақлар ёзгандирсан?

— «Биз борганимизда, бобом уйда йўқ экан», деб ёздим...

ЛОФ ҲАМ ЭВИ БИЛАН

— Бизнинг ўғил поездга ишқибоз. Кеча ўзи ясаган поезд билан холасиникига бориб келди.

— Э, кеча адир бўйлаб келаётган ўғлингизми? Ўғлим айтди, кеча тоғамникидан учиб келаётсам, адирда биров поезд ҳайдаб келаётган экан, деб.

— Ўғлингиз самолётда келибди-да?

— Нималар деяпсиз, бизнинг ўғил варракка ишқибоз. Каттасидан ясаб олиб, учиб сайр қилишни яхши кўради!

YON DAFTARCHANGIZGA

Одам қулоқдан озар, кўнгилдан семирар.

Ўзбек халқ мақоли

Turkiston

МУАССИС:

«КАМОЛОТ»

ЁШЛАР ИЖТИМОЙ ҲАРАКАТИ
МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Газета Ўзбекистон Республикаси
Матбуот ва ахборот агентлигида 2007 йил 19 апрелда
№ 0242 рақам билан рўйхатдан ўтган.

ISSN 2010-6998

9 772010 699000

Бош муҳаррир:

Ашуров Салим Тўраевич

Тахрир ҳайъати:

Баҳодир Фаниев, Меҳриддин Шукуров (бош муҳаррир ўринбосари — «Turkiston»), Элмурод Нишоннов (масъул котиб — «Turkiston»), Ирина Кочергина (бош муҳаррир ўринбосари — «Молодежь Узбекистана»), Елена Калинина (масъул котиб — «Молодёжь Узбекистана»), Рустам Қосимов

Навбатчи муҳаррир:

Назарова

Майсара

Тошевна

Саҳифаловчи:

Рўзиев

Зафар

Хусанович

Газета тахририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Манзилимиз: 100083, Тошкент,

Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар:

(371) 233-95-97. (371) 233-79-69

e-mail: info@turkiston.uz

«Шарқ» наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида, А-3 форматда чоп этилди. Ҳажми — 2 босма табок. Корхона манзили: «Буёқ Турон» кўчаси, 41.

Индекслар: 203, 3203

Баҳоси келишилган нарҳда.

Буюртма Г-1143. Топширилди — 01.55
Адади — 8021 ЎЗА якуни — 00.30

Офсет усулида босилган.

1 2 3 4 5 6